

**Vec C-26/24**

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1  
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

**Dátum podania:**

15. január 2024

**Vnútroštátny súd:**

Tribunale Regionale di Giustizia Amministrativa della Regione  
autonoma Trentino-Alto Adige/Südtirol

**Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:**

20. december 2023

**Žalobkyňa:**

LNDC Animal Protection

**Oporcovia:**

Provincia autonoma di Trento

Ministero dell'ambiente e della sicurezza energetica

---

## **Predmet konania vo veci samej**

Konanie sa týka viacerých podaní rôznych environmentálnych združení/združení za práva zvierat proti niektorým opatreniam, ktorými predseda autonómnej provincie Trento (ďalej len „PAT“) po usmrtení osoby jedincom medveďa hnedého – samicou – schválil jej odstránenie usmrtením.

## **Predmet a právny základ prejudiciálnej otázky**

Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa v článku 16 smernice o biotopoch (smernica 92/43), ktorý orgánu umožňuje odchyliť sa od zákazu úmyselného odchyťavania alebo usmrcovania jedincov chráneného druhu vo voľnej prírode, stanovuje poradie priority medzi trvalým zajatím nebezpečného zvieratá (t. j. jeho odchytením s cieľom umiestniť ho do trvalého zajatia) na jednej strane a jeho usmrtením na strane druhej.

## **Prejudiciálna otázka**

1. Má sa na základe ustanovení článku 16 smernice 92/43/EHS po overení splnenia podmienky týkajúcej sa existencie jedného z prípadov výslovne uvedených v článku 16 ods. 1 písm. a) až e), ako aj splnenia podmienky týkajúcej sa skutočnosti, že „výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu“, na účely vydania povolenia na výnimku zo zákazu „všetk[ých] for[iem] úmyselného odchyťavania alebo usmrcovania vzoriek týchto druhov vo voľnej prírode“ uvedeného v článku 12 písm. a) uvedenej smernice, ďalšia podmienka týkajúca sa skutočnosti, že „neexistuje uspokojivá alternatíva“, vykladať v tom zmysle, že príslušný orgán musí preukázať neexistenciu uspokojivej alternatívy, ktorá by umožnila vyhnúť sa odstráneniu zvieratá z územia jeho prirodzeného výskytu, čo má za následok možnosť odôvodneného výberu konkrétneho opatrenia, ktoré sa má prijať a ktoré môže pozostávať z odchyty do trvalého zajatia alebo z usmrtenia, ktoré sú postavené na rovnakú úroveň;

alebo

2. má sa na základe ustanovení článku 16 smernice 92/43/EHS po overení splnenia podmienky týkajúcej sa existencie jedného z prípadov výslovne uvedených v článku 16 ods. 1 písm. a) až e), ako aj splnenia podmienky týkajúcej sa skutočnosti, že „výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu“, na účely vydania povolenia na výnimku zo zákazu „všetk[ých] for[iem] úmyselného odchyťavania alebo usmrcovania vzoriek týchto druhov vo voľnej prírode“ uvedeného

v článku 12 písm. a) uvedenej smernice, ďalšia podmienka týkajúca sa skutočnosti, že „neexistuje uspokojivá alternatíva“, vykladať v tom zmysle, že primárne zaväzuje príslušný orgán k voľbe odchytu do zajatia (trvalé zajatie) a až v prípade objektívnej a nie dočasnej nemožnosti uplatnenia tohto riešenia umožňuje odstránenie usmrtením, pričom medzi týmito opatreniami existuje prísna hierarchia?

### **Uvedené ustanovenia práva Únie**

Smernica Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, článku 2, 12 a 16 (ďalej len „smernica“)

Rozsudky z 20. októbra 2005, C-6/04, Komisia/Spojené kráľovstvo; z 10. mája 2007, C-508/04, Komisia/Rakúsko; zo 14. júna 2007, C-342/05, Komisia/Fínsko (body 31, 45); zo 17. apríla 2018, C-441/17, Komisia/Poľsko; z 10. októbra 2019, C-674/17, Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (body 27, 28, 29, 32, 38, 41, 49, 51, 59, 66, 68); z 11. júna 2020, vec C-88/19, Asociația „Alianța pentru combaterea abuzurilor (body 25, 44, 49); z 2. marca 2023, C-432/21, Komisia/Poľská republika

### **Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva**

Decreto del Presidente della Provincia Autonoma di Trento n. 10 del 27 aprile 2023 (Dekrét predsedu autonómnej provincie Trento č. 10 z 27. apríla 2023)

Legge provinciale 11 luglio 2018, n. 9 - Attuazione dell'articolo 16 della direttiva 92/43/CEE del Consiglio, del 21 maggio 1992, relativa alla conservazione degli habitat naturali e seminaturali e della flora e della fauna selvatiche: tutela del sistema alpicolturale (Provinčný zákon č. 9 z 11. júla 2018 – Vykonávanie článku 16 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín: ochrana alpského systému, ďalej len „provinčný zákon č. 9/ 2018)

### **Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej**

- 1 V obci Caldes (provincia Trento) bol 5. apríla 2023 v lese nájdený mŕtvy 26-ročný mladý muž, ktorého poranenia boli neskôr pripísané jedincovi medveďa hnedého s označením JJ4. Predseda PAT vydal v dňoch 8. a 13. apríla 2023 z dôvodu ochrany verejnej bezpečnosti dve mimoriadne uznesenia o usmrtení jedinca, ktoré následne vyhlásil za neplatné po odchyte zvierat'a, ktoré je v súčasnosti držané v ochranej lokalite („útulok Casteller“). Predseda PAT vydal 27. apríla 2023 dekrét č. 10 (ďalej len „napadnutý dekrét“), ktorý podľa provinčného zákona č. 9/2018 (ktorým sa preberá článok 16 smernice) umožňuje odstránenie zvierat'a usmrtením.

- 2 Združenie LNDC (ďalej len „Združenie“) vo svojej žalobe napadlo dekrét a domáhalo sa jeho zrušenia z týchto dôvodov: **A)** PAT sa domnieva, že verejnú bezpečnosť možno zaručiť iba usmrtením jedinca, ktorý spôsobil incident 5. apríla, ale Consiglio di Stato (Štátna rada) v iných predchádzajúcich uzneseniach o nariadení predbežného opatrenia vydaných na rovnakú tému už zdôraznila, že predchádzajúci incident z júna 2020 nebol spôsobený problémami so správaním medveďa, ale skôr súhrou nepriaznivých okolností, a že usmrtenie si vyžaduje konkrétne posúdenie nebezpečnej situácie, ktorú medveď predstavuje, a to vo vzťahu k podmienkam prostredia, príčinám, ktoré viedli k útoku, ako aj rozsahu kontrolných akcií, ktoré sa majú vykonať: preto mala PAT podľa Consiglio di Stato (Štátna rada) vyhodnotiť všetky prvky dynamiky útoku bez toho, aby sa obmedzila na kritérium „vysokorizikového“ medveďa, „t. j. medveďa zodpovedného za nevyprovokované útoky na ľudí“, s cieľom odôvodniť usmrtenie; **B)** zistilo sa, že medvedicu sprevádzali najmenej tri mláďatá a že k incidentu došlo pri behu poškodeného v lese, čo vedie k domnienke, že prítomnosť muža zvieru včas nevnímal a reagovalo inštinktívne a na obranu mláďat. Preto zvieru samo osebe nepredstavuje obzvlášť veľké nebezpečenstvo, ktoré by si nevyhnutne vyžadovalo jeho usmrtenie; **C)** Istituto superiore per la protezione e la ricerca ambientale (Vyšší inštitút pre ochranu a výskum životného prostredia, Taliansko) (ďalej len „ISPRA“) vo svojom stanovisku zopakoval, že eliminácia aj premiestnenie do trvalého zajatia sú možnosti, ktoré sú v súlade s technickými usmerneniami; okrem toho sa zdá, že Ministero dell’Ambiente (Ministerstvo životného prostredia, Taliansko) už podniklo kroky na nájdenie vhodnej destinácie pre medvedicu JJ4, aby sa predišlo jej usmrteniu, ktoré by bolo iba aktom krutosti voči zvieratú, ktoré už nemôže ublížiť; **D)** dôvody, ktoré uviedla PAT na vykonanie usmrtenia v krátkom čase, spojené s problémami v dôsledku dlhodobého zajatia zvieratú v zariadení Casteller, by mali byť odmietnuté, pretože aj vďaka záujmu združení za práva zvierat a príslušného ministerstva bolo možné rýchlo identifikovať vhodné zariadenie na umiestnenie zvieratú. Žalobou z dodatočných dôvodov Združenie napadlo Linee guida per l’attuazione della L. prov. n. 9/2018 e dell’articolo 16 della direttiva (usmernenia na vykonávanie provinčného zákona č. 9/2018 a článku 16 smernice, ďalej len „usmernenia“), pretože boli prijaté v rozpore so zásadami Únie a s vnútroštátnymi zásadami povoľovania výnimiek a pretože priznávajú predsedovi PAT právomoc povoľovať odchyty a usmrcovanie medveďa, pričom sa odchyľujú od zásad postupnosti a proporcionality opatrení, ktoré možno prijať a ktoré sú odvodené zo smernice.
- 3 Vnútroštátny súd vo svojom uznesení č. 39/2023 považuje námietky podané združeniami za neodôvodnené, pretože: **I)** skutkový rámec bol primerane rekonštruovaný vzhľadom na vykonané analýzy a pitvu, z ktorých vyplýva, že udalosť možno pripísať medvedici JJ4; **II)** zo skutočnosti, že medvedicu sprevádzali jej mláďatá, nemožno automaticky odvodiť, že agresivita bola spôsobená jej inštinktom chrániť ich. Okrem toho podľa stanoviska ISPRA správanie medvedice zodpovedá v zmysle Piano d’Azione Interregionale per la Conservazione dell’Orso Bruno sulle Alpi Centro-Orientali (Medziregionálny akčný plán na ochranu medveďa hnedého v stredovýchodných Alpách, ďalej len

„PACOBACE“) najvyššiemu stupňu nebezpečenstva a patrí do kategórie „vysokého rizika“, pre ktorú sa odporúča okamžité odstránenie; **III**) z napadnutého dekrétu je zrejmé, že alternatívne opatrenia k usmrteniu boli primerane zvážené, ale predseda PAT v súlade s príslušnými provinčnými usmerneniami a stanoviskom ISPRA nepovažoval tieto opatrenia za vhodné vzhľadom na nebezpečnosť medvedice, keďže odchyt a nasadenie telemetrického obojku sú nevhodné z dôvodu potreby ochrany bezpečnosti osôb. V usmerneniach sa uvádza, že PAT sa vybavila zariadeniami na dočasné alebo trvalé zajatie, ako je napríklad útulok Casteller, ktorého kapacita je však obmedzená najviac na tri jedince a je jediným zariadením v alpskej oblasti, ktoré je oprávnené držať v zajatí problémové medvede. V usmerneniach sa ďalej uvádza, že v európskych štátoch, kde sa medvede vyskytujú, sú nebezpečné zvieratá bežne usmrčované a nie sú držané v zajatí po celý život, pretože: a) medvede narodené na slobode a zvyknuté pohybovať sa v rámci teritórií s rozlohou stoviek štvorcových kilometrov nemajú v uzavretom priestore rovnaké podmienky; b) medvede v zajatí môžu žiť oveľa dlhšie ako vo voľnej prírode, čo si vyžaduje veľmi náročnú starostlivosť vzhľadom na potenciálny počet jedincov, ktoré treba strážiť, a s tým súvisiacu potrebu výstavby a správy zariadení; c) starostlivosť o divo žijúce medvede v uzavretých priestoroch zahŕňa problémy interakcie medzi nimi, ako je agresivita, zranenia, zabitia; d) vypustenie jedincov chovaných v zajatí do voľnej prírody nie je možné vzhľadom na mieru návyku na človeka. Útulok Casteller sa okrem toho skladá z troch sektorov, pričom jeden je už obsadený iným medveďom, ktorý si vyžaduje čo najväčší priestor, v druhom je umiestnená JJ4 a je potrebné ponechať priestory na umiestnenie ďalších jedincov v núdzových situáciách; **IV**) združenia nedokázali vyvrátiť napadnutý dekrét v časti, v ktorej sa uvádza, že: a) prípadné premiestnenie medvedice do lokality mimo provincie nie je rozumné vzhľadom na varovania ISPRA založené na vedeckých argumentoch týkajúce sa rizík úniku zvieratá, vzhľadom na jeho veľmi agresívne správanie; b) PAT nemá konkrétnu alternatívu premiestnenia medvedice JJ4 do inej lokality, a to ani v zahraničí, ktorá by ponúkala vysoké bezpečnostné štandardy pre návštevníkov, prevádzkovateľov a osoby, ktoré sa zúčastňujú na premiestňovaní. Ochota prijať medvedicu vyjadrená inými subjektmi, ako je Zoo Fasano (Puglia) a zariadenia v Jordánsku a Nemecku, je vyjadrená všeobecnými vyhláseniami, v ktorých sa nešpecifikujú spôsoby realizácie, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť a ochranu osôb a náklady.

- 4 Vnútroštátny súd následným uznesením o nariadení predbežného opatrenia č. 50/23 zamietol aj žalobu Združenia z dodatočných dôvodov, podľa ktorej boli schválením usmernení porušené zásady stanovené zákonodarcom Únie a vnútroštátnym zákonodarcom pre povoľovanie výnimiek z prísneho režimu ochrany druhu, pričom okrem iného uviedol, že keďže sa v PACOBACE neuvádzajú kritériá na výber medzi alternatívnymi opatreniami na odstránenie nebezpečného jedinca, aby sa predišlo oneskoreniam pri rozhodovaní, ktoré by mohli spôsobiť nebezpečné situácie z hľadiska verejnej bezpečnosti, PAT svojimi usmerneniami zaviedla kritériá, ktoré sa majú uplatňovať na identifikáciu opatrenia, ktoré sa má vykonať. Z usmernení je zrejmé, že odchyt telemetrickým obojkom a odchyt premiestnením nie sú vhodné na riadenie ohrozenia bezpečnosti

ľudí; v usmerneniach sa stanovuje, že vo veľmi závažných prípadoch sa má vykonať usmrtenie, pričom sa uvádzajú aj dôvody, prečo sa toto opatrenie musí považovať za vhodnejšie ako trvalé zajatie. Vnútroštátny súd v podstate vyvracia tvrdenia predložené Združením týkajúce sa neúčinnosti konania PAT a údajnej zámernej politiky znižovania počtu jedincov prítomných na území provincie, pričom uvádza, že v usmerneniach sa uvádzajú dôvody, pre ktoré je usmrtenie vhodnejšie, pričom to neohrozuje podmienku nespôsobiť zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu, najmä preto, že populácia medveďov v Trentine je značne vyššia ako stanovená minimálna životaschopná populácia a v súčasnosti je v uspokojivom stave ochrany.

- 5 Consiglio di Stato (Štátna rada) uznesením č. 2920/2023 čiastočne zmenila uvedené uznesenie vnútroštátneho súdu č. 39/2023 a pozastavila platnosť príkazu na usmrtenie jedinca JJ4, v dôsledku čoho sa medvedica ponechala nažive v zajatí, aby bola chránená verejná bezpečnosť.

### **Právny kontext**

- 6 Medveď hnedý je medzinárodne chránený Bernským dohovorom z 19. septembra 1979.
- 7 Na úrovni Únie sa články 12 a 16 smernice týkajú zákazov odchyťovania alebo usmrcovania jedincov chránených druhov vo voľnej prírode a možných výnimiek. Posledný menovaný článok bol prebratý do legislatívy PAT článkom 1 provinčného zákona č. 9/2018. V znení platnom v čase prijatia napadnutého dekrétu sa v uvedenom článku stanovovalo, že v záujme zachovania alpského systému provinčného horského územia, a najmä zachovania prirodzených biotopov, zabezpečenia záujmov verejného zdravia a bezpečnosti resp. z iných naliehavých dôvodov verejného záujmu môže predseda PAT povoliť odchyt alebo usmrtenie medveďov a vlkov za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a odchyt nespôsobí zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu. Tento článok bol zmenený provinčným zákonom č. 59 z 8. augusta 2023, podľa ktorého predseda PAT za určitých okolností nie je povinný vyžiadať si stanovisko ISPRA a v ktorom sa stanovuje, že predseda vždy nariadi usmrtenie jedinca za stanovených podmienok, napr. keď jedinec útočí fyzickým kontaktom, úmyselne sleduje osoby alebo sa pokúša dostať do domácností. Vnútroštátny súd považuje túto zmenu za irelevantnú, keďže nie je retroaktívna.

### **Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej**

- 8 Podľa judikatúry vnútroštátneho súdu sa v provinčnom zákone č. 9/2018 a PACOBACE nevymedzuje odstupňovanie medzi trvalým zajatím a usmrtením v prípade nebezpečného medveďa a opatrenia odchytu a usmrcovania sú

rovnocenné v tom zmysle, že majú rovnaký vplyv na ochranu prirodzených biotopov, pričom vylučujú nebezpečného jedinca z jeho biotopu.

- 9 Consiglio di Stato (Štátna rada) (v uzneseniach č. 2915, 2918 a 2920/2023, uvedených v bode 4, ktoré boli vydané v iných konaniach) vyjadrila odlišný názor a uviedla, že podľa Súdneho dvora sa v smernici ukladá členským štátom nielen povinnosť prijať úplný regulačný rámec, ale aj vykonať konkrétne a osobitné ochranné opatrenia vrátane opatrení preventívneho charakteru, ktoré umožňujú účinne zabrániť úmyselnému odchyťávaniu alebo usmrcovaniu chránených jedincov vo voľnej prírode (rozsudok C-441/17). Hoci článok 16 smernice oprávňuje členské štáty na uplatnenie výnimky, táto výnimka podlieha podmienke, že neexistuje žiadna uspokojivá alternatíva a výnimka nebude mať nepriaznivý vplyv na zachovanie dotknutých druhov na území ich prirodzeného výskytu (rozsudok C-674/17). Tento článok 16 ods. 1 sa má vykladať restriktívne (rozsudok C-508/04).
- 10 Podľa Consiglio di Stato (Štátna rada) sa táto problematika riadi zásadou proporcionality. Výnimka je možná len podľa odstupňovanej logiky, ktorá je v súlade s touto zásadou. Aby bola výnimka primeraná, nestačí, že opatrenie je vhodné na daný účel, ale musí byť jediné možné, aby nepredstavovalo nadmerné obetovanie pre dobro považované za recesívne v dôsledku rovnováhy medzi protichodnými záujmami. V rozpore s tým, čo uviedol vnútroštátny súd, Consiglio di Stato (Štátna rada) uvádza, že opatrenia, ktoré môže orgán prijať, musia byť prijímané postupne, s tým dôsledkom, že k najzávažnejšiemu opatreniu je možné pristúpiť len vtedy, ak nie je možné prijať menej kruté opatrenie.
- 11 Consiglio di Stato (Štátna rada) dospela k záveru, že zviera možno usmrtiť len v krajnom a ojedinelom prípade objektívnej nemožnosti, nielen dočasnej a subjektívnej uchýliť sa k menej krutému opatreniu. Domnieva sa, že napadnutý dekrét prekračuje tieto hranice, keďže umožňuje rozhodnutie o usmrtení bez toho, aby sa primerane posúdila účinnosť prechodných opatrení vhodných na zabezpečenie verejnej bezpečnosti bez obetovania života zvierat'a, a že napadnuté ustanovenie predstavuje logickú chybu. Nedostatok vhodných zariadení na umiestnenie medveďa nemôže odôvodniť opatrenie, ktoré porušuje zásadu proporcionality a pri ktorom hrozí, že bude povolené svojvoľné použitie krajného rozhodnutia o usmrtení. Spoločenský ohlas spôsobený nedávnymi dramatickými udalosťami by nemal ovplyvniť posudzovanie správnyimi orgánmi, ktoré sa musia naďalej striktne riadiť zákonnými kritériami. Práve z dôvodu štrukturálnych nedostatkov a núdzovej situácie bolo úlohou správnych orgánov vyhodnotiť každé prechodné opatrenie medzi slobodou zvierat'a a usmrtením, a teda aj možnosť premiestnenia do iného zariadenia, ako sú zariadenia vo vlastníctve PAT, prípadne aj mimo územia štátu.
- 12 Consiglio di Stato (Štátna rada) preto v uvedených uzneseniach konštatovala, že napadnutý dekrét je v časti, v ktorej sa nariaďuje usmrtenie zvierat'a, neprimeraný a nie je v súlade s nadnárodnými a vnútroštátnymi predpismi, v ktorých sa vyžaduje primerané vyhodnotenie prechodných opatrení.

### Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 13 Vnútroštátny súd obmedzuje rozsah prejudiciálnej otázky, keď uvádza, že v prejednávanej veci, na rozdiel od toho, čo tvrdia združenia, ktoré sú žalobcami, nie je relevantné posúdenie metód, ktorými príslušný správny orgán zabezpečuje preventívnu ochranu druhov zvierat, ktoré sú predmetom ochrany: v prejednávanej veci sa berie do úvahy jediné ustanovenie, ktorým sa nariaďuje odstránenie zvierat a nebezpečného z hľadiska verejnej bezpečnosti. Preto je prejudiciálna otázka, ktorú kladie, zameraná len na zistenie správneho výkladu práva Únie uplatniteľného na napadnuté ustanovenie povoľujúce výnimku zo zákazu usmrtenia. Vnútroštátny súd sa predovšetkým domnieva, že na posúdenie zákonnosti napadnutého dekrétu nie je potrebné zisťovať, či PAT zaviedla alebo nezaviedla vhodné opatrenia na zabránenie udalostiam, ako je tá, ktorá viedla k prijatiu dekrétu.
- 14 Vnútroštátny súd poznamenáva, že na účely výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť aj jeho kontext a ciele, ktoré sleduje právna úprava, do ktorej patrí. Cieľ sledovaný smernicou, ochrana biodiverzity prostredníctvom ochrany voľne žijúcich živočíchov európskeho významu a ich prirodzených biotopov, preto nadobúda rozhodujúci význam.
- 15 Vnútroštátny súd vysvetľuje, že v rozsudku C-88/19 Súdny dvor vymedzil účel smernice tým, že objasnil, že pojmy „územie prirodzeného výskytu“ a „voľná príroda“ sa vzťahujú na oblasti nachádzajúce sa mimo osobitne chránených lokalít a zahŕňajú aj oblasti obývané ľuďmi. Súdny dvor tiež objasnil, že „ochrana... sa neuplatňuje len v špecifických oblastiach, ale vzťahuje sa na všetkých jedincov chráneného živočíšneho druhu, ktoré žijú vo voľnej prírode alebo divoko, a teda zabezpečujú v prirodzených ekosystémoch určitú úlohu bez toho aby sa nevyhnutne uplatňovala na jedince, ktoré sa v súlade s právom nachádzajú v zajatí“ (odsek 44), a že „výklad, podľa ktorého „prostredie prirodzeného pohybu [prirodzený areál – ]“ týchto druhov,... zahŕňa takisto oblasti, ktoré sa nachádzajú mimo chránených lokalít, a ochrana, ktorá z toho vyplýva, sa teda neobmedzuje na tieto lokality, má takú povahu, že umožňuje dosiahnutie cieľa spočívajúceho v zákaze usmrtenia alebo odchyty jedincov chránených živočíšnych druhov. Ide totiž nielen o ochranu týchto druhov na určitých striktno stanovených miestach, ale takisto aj jedincov týchto druhov, ktoré žijú vo voľnej prírode alebo divoko, a teda zabezpečujú v prirodzených ekosystémoch určitú úlohu“ (bod 49). Preto možno – v súlade s účelom ochrany sledovaným smernicou – dospieť k záveru, že ustanovenie článku 12 je zamerané na ochranu uvedenú vyššie, a nie na ochranu života jednotlivých jedincov patriacich k chránenému druhu bez ohľadu na okolnosti.
- 16 Vnútroštátny súd spresňuje, že Súdny dvor rozhodol: že dôkazné bremeno o existencii podmienok pre uplatnenie výnimky podľa článku 16 znáša orgán, ktorý prijme príslušné rozhodnutie (rozsudok C-6/04); že vnútroštátne orgány musia overiť existenciu troch podmienok stanovených v uvedenom článku (rozsudok C-342/05); že členské štáty musia zabezpečiť, aby kumulatívne účinky



výnimiek nemali vplyvy, ktoré by boli v rozpore s cieľmi článku 12 a smernice ako celku, a uplatňovať zásadu predchádzania škodám, ak vedecké údaje vzbudzujú pochybnosti o tom, či výnimka bude mať nepriaznivý vplyv na udržanie priaznivého stavu ochrany druhu ohrozeného vyhynutím; že existencia vyššie uvedených podmienok musí byť dôkladne odôvodnená s ohľadom na osobitné a konkrétne situácie (C-674/17).

- 17 Vnútroštátny súd uvádza, že je mu známa judikatúra Consiglio di Stato (Štátna rada) obsiahnutá v uznesení o nariadení predbežného opatrenia č. 2920/23, pokiaľ ide o rozsah zásady proporcionality, ale sťažuje sa, že Consiglio di Stato (Štátna rada) v uvedenom uznesení nezaujala stanovisko ku konkrétnym dôvodom, ktoré v tejto súvislosti uviedol vnútroštátny súd a v rámci ktorých niekoľkokrát zopakoval zásadu, že opatrenia odchyty a usmrcovania sú rovnocenné opatrenia v tom zmysle, že majú rovnaký vplyv na ochranu prirodzených biotopov obývaných medveďmi, pričom vylučujú nebezpečného jedinca z jeho biotopu.
- 18 V konečnom dôsledku sa vnútroštátny súd domnieva, že v článku 16 smernice – ktorý umožňuje výnimku zo zákazu úmyselného odchyťavania alebo usmrcovania jedincov chráneného druhu v prípade taxatívne uvedených okolností vrátane potreby chrániť verejnú bezpečnosť – sa nestanovuje prioritou trvalého zajatia pred usmrtením zvierat'a; preto, ak bola zistená táto nevyhnutnosť, ako aj podmienka, že odchyt nemá nepriaznivý vplyv na udržanie priaznivého stavu ochrany dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli, treba vykladať zostávajúcu podmienku, t. j. že „neexistuje uspokojivá alternatíva“, s ohľadom na všeobecný cieľ smernice, ktorým je zachovanie biodiverzity. Súdny dvor síce predpisuje „presné a dostatočné odôvodnenie v súvislosti s neexistenciou inej uspokojivej alternatívy“, ktorá by umožnila dosiahnuť ciele uvádzané na odôvodnenie predmetnej výnimky (rozsudok C-342/05, bod 31), ale neuvádza konkrétne odôvodnenie, pokiaľ ide o odstupňovanie medzi odchytom a usmrtením.
- 19 Vnútroštátny súd sa domnieva, že neexistenciu inej uspokojivej alternatívy je potrebné konštatovať s odkazom na neexistenciu alternatívneho riešenia, ktoré umožní udržať zviera vo voľnej prírode bez jeho odstránenia. Ak je však toto cieľom smernice, potom sú odchyťavanie a usmrcovanie opatrenia, ktoré sú si navzájom úplne rovnocenné, pretože obe majú rovnaký účinok, ktorý spočíva v odstránení zvierat'a z voľnej prírody a v zániku jeho statusu voľne žijúceho živočícha. Posudzovanie príslušným orgánom sa preto netýka voľby medzi usmrtením alebo trvalým zajatím zvierat'a, ale skôr alternatívy medzi odstránením alebo neodstránením zvierat'a z voľnej prírody a medzi zánikom alebo zachovaním jeho statusu voľne žijúceho živočícha s cieľom ochrany chránených druhov, čo predstavuje cieľ smernice.
- 20 Vnútroštátny súd poznamenáva, že absencia odstupňovania medzi zajatím a usmrtením je potvrdená umiestnením zákazu odchyťavania alebo usmrcovania, ktorý sa nachádza v článku 12 smernice, a nie v článku 16, medzi podmienky pre uplatnenie výnimky. V žiadnej časti textu článku 12 sa neuprednostňuje odchyťavanie pred usmrcovaním. Naopak, aj v prípade výnimky podľa článku 16

ods. 1 písm. e) [(„aby sa za podmienok prísneho dohľadu, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu, umožnil odber alebo držanie určitých vzoriek...)] tam, kde sa uvažuje len o odchyte alebo držaní v zajatí, Súdny dvor označil usmrcovanie ako ekvivalent odchyty na účely článku 16, pričom zdôraznil, že „pojem ‚odber [získavanie zveri]‘ v zmysle článku 16 ods. 1... treba chápať v tom zmysle, že zahŕňa tak odchyt, ako aj usmrcovanie jedincov..., takže toto ustanovenie môže (...) slúžiť ako základ pre prijatie výnimiek“ (C-674/17, bod 32). Tvrdenie, podľa ktorého sa na základe zásady proporcionality stanovuje odstupňovanie medzi týmito dvoma opatreniami, by bolo preto vyvrátené.

- 21 Vnútroštátny súd sa domnieva, že jeho tvrdenie je v súlade s ďalšou podmienkou článku 16, podľa ktorej výnimka nesmie spôsobiť zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu. Odchyty a usmrcovanie sú preto úplne rovnocenné opatrenia, keďže obe vedú k odstráneniu jedinca z jeho prirodzeného areálu. Samotné udržiavanie jedinca nažive, ale v rámci určitého zariadenia, nepreukazuje, že nebolo spôsobené zhoršenie stavu ochrany druhu.
- 22 Domnieva sa, že výklad, ktorý poskytla Consiglio di Stato (Štátna rada) je neprimeraný, pretože vylučuje možnosť, aby príslušný orgán odôvodnil voľbu usmrtiť zviera nebezpečné z hľadiska verejnej bezpečnosti (namiesto toho, aby bolo odstránené do zajatia). Ak by totiž trvalé zajatie malo prioritu pred usmrtením, príslušný orgán by musel preukázať objektívnu, nielen dočasnú a subjektívnu nemožnosť trvalého zajatia (t. j. nielen v zariadeniach, ktoré spravuje, ale aj v zariadeniach iných štátov), ku ktorej dochádza zriedkavo; to by však predstavovalo *probatio diabolica*, čo vylučuje relevantnosť iných odôvodnení týkajúcich sa jednotlivého prípadu v kontexte vyváženia záujmov, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat a zvyknutého na život vo voľnej prírode, možnú existenciu miest, kde môže byť umiestnené, náklady a bezpečnosť pracovníkov atď.
- 23 Vnútroštátny súd preto opakuje, že právna úprava obsiahnutá v provinčnom zákone č. 9/2018 je v súlade s článkom 16 smernice, no napriek tomu považuje za potrebné objasniť výklad platných právnych predpisov Únie, prerušiť konanie a postúpiť akty Súdnemu dvoru.